

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 15 K. na leto. —
Za inozemstvo 25 K.
Posamezno številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Velik tabor

vseh krščanskih organizacij kamniškega okraja,

ki se vrši

na Homcu na Mali Šmaren 8. sept. 1920.

Spored:

1. Ob eni uri popoldne zbirališče vseh organizacij pred šolo na Homcu.

2. Ob pol 2. uri cerkveni govor in litanije.

3. Ob pol 3. uri velik ljudski tabor pred Društvenim domom.

Govore razni govorniki o najbolj perečih vprašanjih.

4. Ob pol 5. uri javna telovadba na homškega Orla s sodelovanjem bratskih odsekov okrožja. Igra mengiška godba.

Vrši se ob vsakein vremenu.

Ta dan naj se v celem okraju ne vrši nobena druga prireditvev.

Vse Kmetске zveze, vse gospodarske zadružne organizacije in dekliške Marijine družbe, vse mladinske in telovadne organizacije, vsi pristaši slov. ljudske stranke:

vsi na Mali Šmaren na Homcu!

Z zastavami in znaki.

Bog živil!

Okrajna »Kmetška zveza«.

Davki.

Da bodo davki po vojski višji kot pred vojsko, o tem ni nihče dvomil. Ravno tako ne bo noben pameten človek trdil, da povišanje davkov ni upravičeno. Povišanje je že radi tega potrebno, ker je krona izgubila na svoji vrednosti. Vsled vedno bolj padajoče denarne vrednosti so se samoposebi poviševale številke v državnih izdatkih. Nekje pa država mora jemati, sicer lepega dne zagrmi vse skupaj in kdo bo potem držal red, da ne pridejo boljševiski v tvoj hlev, pa ti odženejo vso živino, da ne pridejo v tvoje kašte in ti jih ne izpraznijo, da pridejo lopovi v tvojo hišo in ti ne vzamejo žene, hčere, v tebe pa poženo kroglo.

Torej jasno je vsakomur: država mora imeti, da pokriva svoje stroške; od dolgo ne more živeti.

Toda jasno je vsakomur tudi to, da država ne propade samo takrat, kadar jo državljani izstradajo in do golega slečajo, ampak tudi takrat, kadar država svoje člane izstrada in jih do golega sleče. Zakaj država; to so državljani in če ti poginejo, potem pogine država.

Zato je največja državna modrost, kako davke tako razdeliti, da bo država lahko krila svoje izdatke in da obenem ne bodo državljani ubiti v svojem gospodarstvu. Že od nekdaj velja tu načelo, da naj višje davke plača tisti, ki več ima. To je pravično že radi tega, ker mu tudi država več brani. Na drugi strani pa bogastvo ni samo privatna zadeva (kakor tudi n. pr. vera ni), temveč vsako bogastvo nalaga tudi socialne dolžnosti, dolžnosti do drugih. Bog je ustvaril zemljo in njeno bogastvo za to, da se vsi ljudje prežive s tem, da delajo na tej zemlji in na njenem bogastvu. Zato se morajo vsi dostojno preživeti. Če so torej v državi stanovi, kateri se pri ogromnih davkih ne bi mogli preživeti, je naravni in socialni zakon, da morajo državo vzdrževati tisti, ki imajo dovolj privatnega bogastva.

Novi državni proračun, ki ga je »Domoljub« v zadnjih treh številkah na široko osvetlil, in ki ga je ministrski svet tudi potrdil, pa ne odgovarja načelom, ki smo jih zgoraj razložili. Da je povišanje davkov potrebno, temu ne ugovarjamo; toda v tem proračunu so postojanke, ki bodo našega kmeta do golega slekle, kadar ga bodo zadele. Kaj bo imela država od tega? Ali ji bo morda več neslo, če bo imela čez nekaj let same berače, ki ji ne bodo mogli niti pare več plačati ali če se bodo vsi izselili čez lužo. Finančni minister liberalca Stojanovič hoče s svojim proračunom rešiti državo, da ne zdrči v prepad, ki zija pred njo, pri tem pa je tako nategnil vajeti, da bo država ritensko zletela v drug prepad. Vse to je dr. Korosec na dolgo in široko slikal gospodom ministrom in zato tudi izjavil, da proračuna ne podpiše, dokler se najhujše postojanke ne izpremene.

Torej, kakor rečeno, nismo zoper to, da se davki primerno povišajo, toda odločno pa smo za to, da se pravično

razdele. Naj plačajo izvozničarji, vojni dobičkarji itd. največji del. Pa res naj plačajo! Zakaj veliko jih je, ki izjavljajo, da so pač zaslužili milijone, a se bodo davkov že znali braniti. Takim je treba brezobzirno stopiti na prste in jih prisiliti, da se zavedajo svojih socialnih dolžnosti. Na drugi strani pa bo tudi država morala gledati, da kolikor mogoče svoje izdatke omeji. Še vedno je po mnogih uradih mnogo preveč uradništva, ki dela samo po parur na dan. Čemu to? Največje stroške pa povzroča vojaštvo. Ko bi se mogli enkrat iznebiti tega lintverna, ki se imenuje militarizem, potem bomo mnogo lažje dihal. Zato nas veseli, da so se sklenile pogodbe med Čehoslovaško, Jugoslavijo in Rumunijo; čim več nas je v prijateljstvu, tem bolj se nas sosedji boje, tem manj vojaštva bo treba. Naj bi tudi zato z Italijo prišlo enkrat do kašnega pametnega konca.

Da pa bo moralo naše ljudstvo tudi bolj varčevati kot dosedaj, o tem bomo pa prihodnjic še posebej spregovorili.

PRIDITE V NEDELJO 5. SEPT. NA ORLOVSKI TAVOR K SV. GREGORJU. VSAKA HIŠA IZ RIBNIŠKO-VELIKOLAŠKEGA OKROŽJA NAJ BO ZASTOPANA!

Občinske volitve.

Težka in trnjeva je pot, ki jo hodi razpis občinskih volitev v Sloveniji. Povsod so že izvršene, celo v Makedoniji, le Slovenija velja menda za tako nazadnjaško, da ji novih občinskih predstojništev ni treba. In vendar je razpis občinskih volitev ena najnujnejših potreb. Polovica občin nima več občinskega sveta temveč samo gerenta na čelu, ostali občinski sveti pa so se tekom osmih let tako skrčili na številu svojih članov, da silno težko delujejo in niso več kos svoji nalogi. Občinska gospodarstva so se tekom vojne tako zrahljala, da bo treba temeljitega dela, da se zopet uredi. Poleg tega čaka nove občinske odbore polno drugih važnih nalog, ki jih je prineslo s sabo vojno stanje. Sedanjí občinski odbori pa se ne čutijo več poklicane občinska gospodarstva spravljati v

ed in reševati obilico novih nalog, ker vedo, da so samo še za nekaj časa in da narsikje tudi ne uživajo — po krivdi ali brez krivde — pravega zaupanja. In tako s silo rešujejo samo tekoče občinske pole, vse važnejše pa v ne malo škodo oblin zastaja.

Pa zakaj ni volitev? Zato ker se liberalci s pomočjo svojih belgrajskih zaščitnikov na vse načine trudijo, da bi jih zalekli. Liberalci se dobro zavedajo, da bodo po sedanjem demokratičnem volilnem redu temeljito poraženi — to je nazelnik liberalne stranke dr. Kukovec tudi odkrito izjavil — zato naj se volitve odlože. Deželna vlada, kjer ima besedo Ljudska stranka, je sklenila razpisati volitve na 17. oktobra. Toda blvši notranji minister liberalca Davidovič je na pritisk razpis prepovedal. Ko je prišla nova vlada, je ljubljanska vlada obrnila na novega notranjega ministra liberalca Draškoviča, naj dovoli razpis občinskih volitev za Slovenijo. Toda notranji minister molči, ker niko hočejo njegovi prijatelji v Sloveniji.

Tako morajo naše občine naprej gati, kakor vedo in znajo, občinsko gospodarstvo pa trpi škodo.

Dvoboj med vero in brezvero.

Slovenski svobodomiselnici so se z vso močjo vrgli na delo, da bi zadobili vpliv in moč nad slovenskim ljudstvom, ga potisnili pod suženjski jarem svobodomiselnstva in mu vzeli vero. Naj se nihče v tem ne vara in ne moti: boj proti Kristuscu se je ršil vedno in povsod, saj ga je Kristus aprej oznanil in tudi v Sloveniji se ta boj rši na celi črti. Gorje nam, vernim katolčanom, če se tega ne bomš zavedali. In asprotniki hočejo doseči ravno to, da bi as peče porazili. Zato si nikjer ne držejo javno nastopiti, temveč pod krinko rodnega, prosvetnega in gospodarskega dela hočejo zadati našemu verskemu pričanju smrtni udarec.

Predvsem se poslužujejo svojega časopisja. Liberalno časopisje, ki ga plačujejo verižniške banke, raste kakor gobe o dežju. Dan za dnevom siplje ta liberalni tisk ogenj in žveplo ne naravnost na vero — tega si zaenkrat ne upajo — temveč na vse, kar je s katoliško mislijo v vezi in kar jo v javnosti poudarja in združuje; blatijo Ljudsko stranko in jo obzkujejo na vse načine, sramote katoliške organizacije, napadajo duhovnike, agitajo. Proč od Rima itd. Nobena laž, nobena psovka jim ni pregrda, če morejo ljuniti na katoliško ime in kar je z njim v vezi.

V drugi vrsti se poslužujejo bogotrunskega sokolstva. Povsod ga ustanavljajo, najslabši ljudje so jim dobrodošli, samo da znajo sovražiti vse, kar je verkega in da znaic pohujšati mnoge dobre, i so zašli v sokolske organizacije. Češki okoli v svojih listih že odkrito izjavljajo, a so in morajo biti najhujši sovražniki atoliške vere in slovenski Sokol ima za voj največji vzor češkega Sokola. Dne 2

26. t. m. pa se je za to češko načelo na nekem predavanju v Zagrebu v imenu Jugoslovanskega Sokola izjavil hrvatski Sokol Bogunovic.

Dvoboj med vero in nevero je v polnem teku. Verni Slovenci, ali veste, kakšno dolžnost imate do katoliškega časopisja? Ali veste, da je vaša vestna dolžnost, da podpirate zlasti katoliške mladinske organizacije, predvsem Orle. Ali so pri vas že ustanovljeni? Hitite, sicer pride sokolstvo in vam pokvari mladino.

Kako se varujmo griže.

Griža je nalezljiva bolezen, katero povzročujejo bakterije. Pojavi se največkrat z bolečinami v trebuhu in močno drisko. Človeški odpadki so pričetkoma brez vsakih izvanrednih primesi, čez nekaj dni se pa pojavi v odpadkih sluzasta tvarina, katera postane ali takoj ali čez nekaj dni več ali manj pomešana s krvjo. Vzrok sluzi in krvi v blatu so obširna ulesa v debelem črevesu. Driska traja skoro do dva tedna; bolnik mora iti dnevno 20 do 40 krat na stran.

Pri griži je v prvi vrsti potrebno, da se bolniku uredi hrana. Uživati mora samo tečno hrano, katera donša njegovemu oslabljenemu telesu dovolj moči. To so: krepke juhe, lahka močnata jedila, kakao, čokolada. Varovati se mora pa vseh težkih jedil, vseh jedil in pijač, katera vsebujejo kislino, sadja in vseh močnih dišav; tudi jajca niso priporočljiva. Kot pijačo naj se dajejo bolniku lahki čaji z malo količino konjaka. Na trebuh naj se jim pokladajo topli obkladki.

V vsakem slučaju naj se pa pokliče k bolniku zdravnik, kateri bo najbolje vedel razsoditi, kako in s kom se bolnik mora hraniti in lečiti. Ker je griža nalezljiva bolezen, je pa v prvi vrsti potrebno, da se vsakdo varuje okuženja s povzročevalci griže. V to svrhu se priporoča vsakemu:

Vsakdo mora paziti na kolikor mogoče popolno posebno snajo. Osebito naj si vsakdo vsaj predno začne jesti, dobro umije roke, istotako naj se umije roke redno, ko se pride iz stranišča. Varovati se moramo tudi na ta način, da ne uživamo nobenih jedil, na katerih se drže povzročitelji griže. V prvi vrsti je omeniti tukaj sadje in salata.

Nikdo naj ne nahaja v tako hišo, kjer se nahaja kak bolnik, ki trpi za grižo, kajti vsaka taka hiša je okužena.

Ako pa kdo oboli za grižo, se mora takoj urediti tako, da ne more nihče priti z njim v dotiko, kakor samo oseba, katera mu streže. Da tudi ta oseba ne oboli, mora ista z največjo skrbnostjo paziti na to, da ima vedno snažne roke in snažno obleko. Predno zapusti bolniško sobo, si mora roke dobro v razkuževalni tekočini umiti in sleči vrhno obleko, v katera streže bolniku. Vsi predmeti, kateri pridejo z bolnikom v dotiko, se morajo takoj po vporabi dobro razkužiti in sicer trdi predmeti naj se prekuhajo, perilo in obleka naj se pa položi pred pranjem za več ur v razkuževalno tekočino.

Ker se nahajajo povzročitelji griže v človeškem blatu je treba vedno blato pred

izlivom v stranišče dobro razkužiti na ta način, da se mu primeša apnena voda ali pa kaka druga močna razkuževalna raztopina. Bolnikova soba se mora vedno snažiti in večkrat izmiti vsi predmeti v njej z razkuževalno tekočino. Istotako je treba stranišče vedno snažiti in izmivati z razkuževalno tekočino. V stranišče naj se vlije vsak dan par škafov apnene vode. Osebito stanovalcem okužene hiše se mora priporočati, da uživajo samo prekuhana jedila in ako nimajo popolnoma neoporečne vode na razpolago, da pijejo samo prekuhana vodo.

Kadar bolnik ozdravi, se mora vse predmete, kateri so prišli z njim v dotiko, boriško sobo in stranišče še enkrat razkužiti.

Razkuževalne snovi si pripravimo na sledeči način:

1. Apnena voda. En del živega apna se dobro zmeša s 4 deli vode.

2. Karbolova ali lizolova voda. Na en liter vode se dobro zmeša 50 gramov lizola ali pa karbola.

Tedenske novice.

Politične.

p Ljubljanska vlada. Po dolgih pogovorih se je preosnovala ljubljanska vlada v toliko, da odstopijo poverjeniki dr. Gosar (socialno skrbstvo), Fon (pravosodje) in Remec (notranje) ter stopijo namesto njih dr. Ravnihar, dr. Žerjav in nevtralec dr. Pitamic kot poverjenik za notranje zadeve. Dr. Gosar je že odstopil.

p Značilno. Brezverska »Domovina« pridno agitira za sbod liberalne kmetske stranke na Bledu na Mali Smaren. So pač bratci, čeprav nosijo različna imena.

p Recept zoper liberalne surovosti. Samostojneži v Mirni peči so v nedeljo na orlovski prireditvi napadli odhajajoče Orle s kamni. Orli so nahujskane samostojneže polovili, jih tirali na postajo ter jih obkolili. Nato so morali napadalci poklekniti, ter prositi Orle odpuščanja, z dvignjenimi rokami. Mnogobrojnemu občinstvu je to ponižanje delalo velik »špase« in nihče se ni mogel ubraniti smeha. — Bratom Orlom priporočamo ta izvrsten »recept«.

p Občinske volitve v Srbiji. Pri občinskih volitvah so dobili večino radikalci. Drugi po moči so demokrati. Temeljito so pa bili tepeni samostojneži, dasi so se slovenski samostojneži bahali, da je več kot pol Srbije na njihovi strani. V Beogradu so zmagali komunisti, toda vlada jim ne pusti prevzeti mestno upravo, temveč bo razpisala nove volitve.

Domače novice.

d Ponarejeni 20 dinarski (80kronski) bankovci krožijo po Ljubljani. Najznačilnejši znaki falsifikata so sledeči: Splošno so falsifikati bolj bledi kakor pravi bankovci, njih temeljna barva je »orange«, dočim je pravi bankovec po temeljni barvi »rosa«, vsled tega izgledajo trikotni venec oblakov v barvi kave, dočim so na originalu zlasti ostrejše črte oblaka karmin rdeče. Glavni znak je pa označen v

številki »2«, ki obstoji v originalu iz dveh skoraj paralelnih črt, kateri sta združeni v sredini številke s posevno črtno, na falsifikatu se pa črtici tam križata. Isto velja za črko »S« v besedi »Dinar« »S«. Podrobnejši opis falsifikata je bil v ponedeljek izdan uradnim potom v vseh listih.

d Potovanje v Ameriko. (Uradno.) Ministrstvo za notranje stvari objavlja: Tukajšnji ameriški konzulat je dostavil nastopne informacije glede potovanja v Ameriko. Osebe, ki žele potovati v Ameriko, morajo imeti prekomajni potni list, na katerem mora biti njihova slika kakor tudi pečat njihove občine, ki potrjuje odobrenje njihovega potovanja v Ameriko. Na istem potnem listu morajo biti izkazani otroci, odnosno mož in žena, možka deca do 16. leta starosti in ženska deca do 21. leta. Starejši otroci morajo osebno priti na ameriški konzulat radi vidiranja potnih listov. Te osebe morajo imeti policijsko spričevalo o svojem vedenju. Moške osebe morajo imeti policijski izkaz, da so služile v vojski za vojne in ali so služile v avstroogrski državi. Vse osebe, ki pridejo na konzulat radi vidiranja, morajo imeti še po eno sliko, ki ostane v arhivu konzulata. Taksa za vidiranje velja 2 dolarja, ki se plača lahko tudi v dinarjih po določenem kurzu za vsak potni list.

d Kmetška zveza. V D. M. v Polju se je v nedeljo zjutraj ustanovila Kmetška zveza. Predsedoval je shodu posestnik Martin Cimerman. Polna dvorana ljudskega doma je napeto poslušala poročilo o političnem položaju, katero je podal poslanec in načelnik Kmetške zveze Brodar. Za njim je govoril še tajnik S. L. S. Zabret. Oba govornika sta žela obilo priznanja. — Nato se je takoj izvolil odbor podružnice. Za načelnika je izvoljen posestnik Martin Cimerman, za odbornike so pa izvoljeni posestniki: Dimnik Franc (Studenec), Dovč Ivan (Sneberje), Kočar Anton (Slape), Mejač Franc (Zalog), Podgoršek Jožef (Vevče), Šuštar Jernej in Zajc Janez (Zadobrova), Strle Janez (Zalog), Robida Anton (Zg. Kašelj). Tako je postavljen temelj novi organizaciji. Dal Bog, da bi rodila obilo sadu.

— **Invalidi!** Invalidi, kateri potrebujejo popravilo ali napravo protez, naj se obračajo vedno le pismeno na vodstvo državnih proteznih delavnic za Slovenijo v Ljubljani, nakar se jim vpošlje pozivnica s potnim listom, ki opravičuje kreditirano vožnjo. Vsako prošnjo je po pristojnem županstvu potrditi, da je prosilec res vojni invalid. — Vodstvo državnih proteznih delavnic za Slovenijo v Ljubljani.

d Sestanek organistov. Sestanek organistov se je vršil 18. avgusta v Ljubljani. Po sv. maši v stolnici so organisti zborovali v orgljarški šoli v Alojzijevešču. Prišlo jih je precejšnje število. Tudi nekaj duhovnikov je bilo zraven. Predsednik organistovskega podpornega društva Premrl je v svojem poročilu slikal položaj organistov, ki že pred vojno ni bil kaj prida, med vojsko in zlasti danes v tej nepopisni draginji pa je postal sploh nevzdržljiv. Zadnja leta se je vsled energičnega nastopa organistovskega društva za organiste pač nekaj storilo, a ne povsod in ne še zadosti. Delo, ki ga organist opravlja v cerkvi

in v naših društvih, ne sme biti tako omalovaževano, kot je v resnici marsikje. Organist mora biti tako plačan, kot za svoje kulturno narodno delo zasluži in kot za današnjim življenjskim razmeram in strahoviti draginji primerno spodobi. V primeri z drugim stanovi je organist danes najslabše plačan. — Kje dobiti pomoč proti tem velikim nedostatom? Predvsem v kar najmočnejši organizaciji. Vsak organist mora postati član organistovskega društva. To je prvi pogoj, če hočemo, da bomo kaj dosegli in nas bodo sčasoma upoštevali. Kdor danes ni organiziran, nič ne doseže. Drugič treba, da se še krepkeje kot do sedaj naslonimo na Cerkev, kot našo delodajalko. Od škofijskega ordinarijata zahtevamo, da se ustanovi posebna komisija duhovnikov in organistov, ki bo natanko proučila sedanji položaj organistov in ga v najkrajšem času res zadovoljivo rešila. — V smislu tega poročila in izvajanju drugih govornikov: gg. Komlanca, prof. Bajuka in organistov Mihelčiča, Heybala, Jermana in Zdešarja se je sprejela primerna nujna resolucija in odposlala škofijskemu ordinariatu. Gotovo je, da gre danes organistom za biti ali ne biti. Zadnji čas je, da poklicani činitelji zanje vse potrebno store in nič več ne odlašajo.

d Odkritje spominske plošče p. Stanislava Škrabca. Dne 12. septembra 1920 se vrši v Hrvači pri Ribnici slavnostno odkritje spominske plošče p. Stanislava Škrabca. Slavnost se prične takoj po prihodu dopoldanskega vlaka. Hrvača je oddaljena pet minut od Ribnice. Gostje se potem lahko odpeljejo z večernim vlakom nazaj. Pri slavnosti sodeluje godba. Natančnejši spored objavimo pravočasno.

d Iz ruskega ujetništva se je po dobrih šestih letih povrnil urednik »Slovenca« Franc Terseglav, eden naših najodličnejših kulturnih delavcev in pisatelj lepe in globoko pisane orlovske »Zlate knjige«.

d 25 kaznjenk v Begunjah bo izpuščenih, ker so pomiloščene. Begunjska kaznilnica bo kmalu prazna.

d Uspeh glasovite stanovanjske naredbi, proti kateri se je v Ljubljani vzdignilo vse, kar liberalno leze in gre, je ta, da bodo brezstanovanjci dobili 258 stanovanj, od teh že letos 96. Tako so vendar enkrat milijonarji prisiljeni za bedo kaj žrtvovati. Ko bi imela še belgrajska vlada tako piko na milijonarje kot ljubljanska, bi bilo marsikaj drugače.

d O priliki tabora 5. septembra pri Sv. Gregorju se vrši okrožna seja Kmetške zveze po javni telovadbi v društveni dvorani.

d Shod v Novem Lurdu pri St. Jerneju bode na Mali Šmaren ob 11. uri s sv. mašo in govorom.

d V zavodu sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano se bode vršil sprejemni izpit za prvi razred dne 16. septembra ob 11. uri predpoldne. Vsi dijaki, ki so sprejemni izpit za prvo šolo že napravili, kakor tudi vsi drugi, ki so bili že prej gojenci tega zavoda, naj se tekom dne 17. septembra javijo pri gimnazijskem ravnatelju. Ponavljavni in dodatni izpiti se bodo vršili dne 16. in 17. septembra. — Vodstvo.

d Kat. slov. izobraževalno društvo v Besnici nad Kranjem uprizaro dne 8. septembra t. l. ob pol štiri popoldne v prostorih gostilničarja Ivana Paplerja Finčgarjevo »Verigo«. Igra se vrši ob vsakem vremenu.

d Napad. Gojenke Orlic iz Trbovelj so bile dne 22. avgusta napadene od so-

kolskega naraščaja. Sokoliči so pomakali šibe v blato in udrihali po belooblečenih Orlicah.

d Umrl je vsled griže v Ljubljani stavec v Jugoslovanski tiskarni Ivan Gostinčar, sin bivšega ministra, delavskega prvoboritelja Josipa Gostinčarja. Pokojnik je bil vnet delavec za delavske interese in je bil bil obenem velik prijatelj kmetškega stanu. Rad je hodil na kmetške shode in priporočal kmetškemu ljudstvu organizacijo. Jugoslovanska strokovna zveza pa je izgubila s pokojnikom enega svojih najprijadnejših sobojevnikov. Naj uživa pri Bogu večno plačilo!

d Umor. V Mariboru je podporočnik Vučetić umoril inženjerja Khaila, ki je imel njegovo sestro za ženo, ker je Khaila grdo ravnal z njo.

d Naročajte in širite »Zločin nad domovino«, ki v žarki luči razsvetluje zadnjega polstoletja naše domače zgodovine. Izvod 4 K; v večjih množinah ali če se pošlje denar naprej 3 K 50 vin. Knjižnica razpošilja katoliška Liga v Ljubljani.

d »Kraljica-mučenica« je naslov lepi povesti, ki je izšla te dni in se dobi v Jugoslovanski knjigarni. Popisuje žalostno zgodbo nesrečne škotske kraljice Marije Stuart. Stane 30 kron, vezana 42 kron.

d Lepe in poljudne pesmi pesnika Levatika je izdala Jugoslovanska knjigarna. Pesmi so lahko razumljive, lepo tekoče in bodo posebno društvenim deklamatorjem dobro služile. Stane vsak zvezek 12 kron, vezan pa 24 kron. — Izšli so trije zvezki.

d Kdor hoče imeti zemljevid Jugoslavije, ga dobi v Jugoslovanski knjigarni za 8 kron 40 vin. Istotam se dobi zemljevid Slovenije tudi za 8 kron 40 vin.

Gospodarska obvestila.

g Obvezni polletni tečaj na državnih podkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. oktobra t. l. Za vstop v tečaj je vložiti na vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do 20. septembra t. l. prošnjo ter ji priložiti: 1. Rojstni in krstni list. 2. Domovinski list. 3. Zadnje šolsko spričevalo. 4. Učno spričevalo. 5. Ubožno spričevalo. 6. Nравstveno spričevalo. Pouk v podkovski šoli je brezplačen; učenci dobivajo redne državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučuje ogledovanje klavne živine in mesa. — Vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani.

g Drobilj po 5, 10 in 25 par, ki se bo koval po odredbi ministra za finance v dunajski tvornici, predstavlja vsoto 30 milijonov dinarjev. Tekom meseca bo tvornica dobavljala vsak teden 10.000 kg novega drobila.

g Valuta. Dolar 112 K, avstrijska krona 42 vinarjev, francoski frank 7 K 35 v., nemška marka 2 K 30 vin., romunski lej 2 K 45 vin., italijanska lira 5 K 20 vin., čehoslovaška krona 1 K 95 vin.

g Ogledovanje in obdarovanje konj. Konjerejski odsek št. 1 je stavil trde pogoje za obdarovanje konj, ki se sedaj vrši po Sloveniji. Za vsakega konja mora prinesiti gospodar spuščajni listek, da se s

tem dokaže, da je konj potomec državnega ali pa licencovanega privatnega žrebca. Gospodarji, ki so izgubili ta listek, ne dobe darila, če je konj še tako lepo vzrejen. Komisija konja lahko vidi, da je lep, pa to nič ne pomaga. Slabši konj, ki ima od nekod spuščalni listek, pa dobi darilo. Župni uradi so bili od glavarstev naprošeni, da naj primerno objavijo ogledovanje in obdarovanje konj. Pogoji, pod katerimi se vrši obdarovanje konj, v dopisu glavarstva niso bili naznanjeni. Prižnica pa itak ni primeren kraj za razglašanje onih pogojev.

g Romunska žetev. Kakor poročajo bukarški listi, je letošnja romunska žetev precej dobra. Pšenica in rž se sicer ne bosta izvažali, ker se bo pokrila z letnim pridelkom le domača potreba. Pač pa se bo lahko izvozilo 100 tisoč vagonov ječmena in 60.000 vagonov ovs. Stanje kornice je jako dobro, a do sedaj še ni natančnejših podatkov.

g Francoska žetev slaba. Pariški listi poročajo, da je francoska žetev slabše izpadla, kakor so prvotno mislili. Skupno žetev cenijo na 51 milijonov stotov žita, ki bo dalo 49 milijonov stotov moke, 15 milijonov moke je že kupljenih za prihodnje leto v inozemstvu, tako, da mora Francija kupiti še 20 milijonov stotov.

g Pomanjkanje papirja povzročuje povsod velike situacije. Na Francoskem je kriza vedno hujša. Vzrok nepovoljnega položaja je pomanjkanje surovin. Francozi računajo s tem, da bodo še dalje ostale cene, dokler ne bo zadosti vseh vrst papirja. Množina v posameznih vrstah ne odločuje. Zaloge niso znatne, primanjkuje pa ravno onega blaga, katerega se največ kupuje. Časnikarski papir stane 380 do 425 frankov, pisemni papir 500 frankov. Tudi na Angleškem je zlasti za časnikarski in ravnobarvni papir položaj zelo kritičen.

Dopisi.

RADOVLJICA.

Dne 5. septembra 1920 ob pol 10. uri bomo blagoslovili novo odsekovo zastavo. Popoldne ob 3. uri javna telovadba. Vsi prijatelji naše mladine pridite in pokažite, da ste zavedni prijatelji naših Orlov. Po maši in obredu blagoslovljenja bo javno zborovanje.

IZ ZASEDENEGA OZEMLJA. LEDINE NAD IDRİJO.

Za nedeljo dne 22. avgusta je napovedala Kmetška zveza v Ledinah nad Idrijo poučen sestanek. Sestanek je bil napovedan javno 1 teden prej v »štacuni«. Isti dan, ko bi se imel vršiti sestanek, je prišla v Ledine 7 mož močna italijanska patrolja. Ustavila se je zopet v »štacuni«. Po maši se je zbralo pred »štacuno« velika ljudi iz Ledin in okoliških vasi in so čakali na otvoritev sestanka — a čakali so zastonj. Laška patrolja je sestanek prepovedala. Govornik je mogel zbrancem ljudstvu le to povedati, da so Lehi sestanek zbrani; le v kratkih besedah je pojasnil pomen in najnost kmetijske gospodarske organizacije in je pozval Ledince, naj osnujejo gospodarsko zadrugo. S tem je bil v par minutah ves sestanek končan — a končan z uspehom. Ledinci so le čakali trenutka, da kdo sproži misel o zadrugi in ji da življenja. Zato so prav radi sprejeli misel, da se osnuje v Ledinah Italijanska kršč. gosp. društvo iz Idrije; samostojna zadruga je namreč za Ledine nemogoča, ker ni v to izuženih ljudi in tudi fara šteje

premalo članov. V nedeljo in ponedeljek so se člani za filialko mnogoštevilno priglasili, kdor se še ni, pa naj se požuri. Kršč. gosp. društvo ne išče svojih koristi, kakor kažejo cene in potreba v Idriji in pri filialki v Spod. Idriji, marveč hoče ljudstvo le koristiti in vzpodbuditi tla kapitalizmu. To pa bo mogoče le potem zadrugi.

Dne 21. avgusta se je zgodilo v Ledinah nekaj, kar jasno kaže, kaj mora posebno naše ženstvo trpeti pred italijanskimi vojaki. Poveljniki laške finance v Ledinah je dobil na demarkacijski meji 2 ženski brez legitimacije. Aretiral ju je in odpeljal v svoje stanovanje. Tu je ženskama storil nasilje. Ženski sta se vsled tega pritožili na pristojno oblast. Ko je to zvedel laški junak, si je pognal kroglo v prsi tako, da so malo živga morali prepeljati v bolnišnico v Idrijo. Tako je pod Lahi. Poštena žena ali dekle, ki nima drugega na vesti, kakor da gre brez legitimacije čez mejo, je v nevarnosti, da pade v roke takim nesramnim zločincem. Kdaj bo konec našega trpljenja? Merodajni možje, zganite se in rešite nas!

IZ RADOVLJICE.

Ze zopet straši par dni po Radovljici demokratskega spomina vreden možakar, trinog iz nedavnih časov; človek, ki je razprostril pokroviteljstvo, da se je lažje divjalo proti našim ljudem. Naši zavedni naprednjaki so mu ob povratku v naše mesto naredili kar špalir na kolodvoru in dva vneta gospoda sta prišla celo v Podnart nasproti. Vladi pa ključemo: Predno se odloči za kak korak — naj premisli! — Ljudstvo šepeta, pripovedujejo se zgodbe o nastavljanju poverjenikov — o bolnijski burji etc. ... Ljudstvo, kmet — čujte, da vas ne teptajo!

PAR BESED IZ CERKLJANSKE FARE.

Ko sem se mudil pred nekaj leti v lepi cerkljanski fari, sem občudoval vzajemnost in čestot ljudstva cele fare v mogočnem »Izobraževalnem društvu«. Lahko rečem danes, da je bilo tedanje cerkljansko izobr. društvo svet vseh izobr. društev. In kako ukoreninjeno in mogočno je bilo to društvo v vsaj fari, o tem nam priča jasno krasni »Ljudski dom« pri fari. Kot mogočen spomenik stoji sredi fare in kaže na nekdanje slavne, pa minule čase. In kako veličasten Orel je razprostrl takrat svoja krila po vsaj fari. Takrat sem si mislil: če bo šlo le še tako naprej, pa bodo kmalu prekosili vse druge...

Minilo je za tem več let, kolo časa se je vrtilo naprej in časovni voz je privozil v povsem novo dobo. Zgodovina pa je med tem delala velike korake. — Zopet me je privedla pot v te kraje in prepričati sem se hotel, je li še tako, kot je bilo nekdanj, ali so že morda kaj napredovali. Pa kako sem se zavzel, ko sem videl te, nekdanj tako kulturno cvetoče kraje — v razvalinah! V razvalinah lahko rečem, na kulturnem polju! Premišljeval sem, je li to mogoče in kako je to mogoče. Kje je tisto glavno cerkljansko izobraževalno društvo? Zakaj je skrčil nekdanj tako krepak Orel svoje peruti?

Časi so drugačni in zahtevajo novih korakov! Ker ljudstvo ne sme naprej, pa silni nazaj, in hitro nazaj! In kmalu bomo priromali srečno v tiste nesrečne čase nekdanje surovosti! O tem se pač lahko vsak sam prepriča; saj vidimo vendar lepe sadove te politike! Kam pa hiti danes vsako nedeljo popoldne ljudstvo, moški in ženske, mladi in stari? Morda v cerkev? Dragi prijatelji, poidi enkrat v nedeljo popoldne z menoj malo na izprehod po fari! Kmalu bova videla, kam hite ljudje ta čas. Naletela bova na gotove liše v vsaki vasi, kjer pravijo, da »Bog roko ven moli.« Tam se zbira ljudstvo k svojemu »popoldanskemu opravilu«. Videla bova najraznovrstnejše veselice, to se pravi: ples, popivanje, popčvanje grdih pesmi, opravljanje, zmerjanje, pretepanje, kleive itd. — Jaz se ne čudim temu. Še čudno, da ni slabše. Kam pa naj gre pravzaprav človek drugam ob takem času? Saj ni niti ene stvari, ki bi ljudi odvrčala od gostilen in jih privlačevala nase!

Če se ozremo nekoliko okrog po drugih krajih, pa bomo videli razmere vse drugačne. Vseposvobed je ljudstvo organizirano v najraznovrstnejših društvih. Posebno v neki fari na

Gorenjskem sem zapazil, kako imajo v tem oziru lepo urejeno. Imajo mnogo društev, a vsa ta se zatekajo pod skupno vrhovno vodstvo in skupno strebo. »Društveni dom«. Vsako nedeljo se zbirajo; zdaj imajo ti skupni sestanek, drugi poučen govor, tretji zopet svoje delo, včasih pa vsaj skupaj lepo izobraževalno prireditev. Tudi tu bi bilo lahko tako. Lahko bi se razvijalo izobraževalno društvo poleg deklishe in fantovske Marijine družbe; Orel bi mogočno razprostrl svoje krilo, sestavil bi se močan pevski zbor in sledilci še tamburaški ali pa celo godba; saj so fantje sposobni za to kot malokje. Ustanovila bi se velika knjižnica za vsa ta društva in ljudem bi ne manjkalo duševne izobrazbe. Tudi oder bi lahko bolje deloval! To bi bilo že lahko zdaj, a če ne zdaj, pa vsaj čez nekaj časa, če bi šlo tako naprej, kot je šlo nekdanj. Fante in dekle, može in žene bi tako odvrnili od neumnih vaških »veselic« in ljudstvo bi bilo kmalu prerofeno v lepih krščanskih idejah.

To naj bo zadosti za enkrat. Spreglejte vsi, odprite oči! Glejte, da vas ne prebite drugi; nasprotniki delajo s polno paro in vsak čas bo stopil v fari na površje Sokol, ki se že menda ustanavlja. Torej, pomislite vendar nekoliko! — Drugič še kaj.

RADOMLJE.

Bomo videli, ali bo šla jeseni nazaj v šolo učil radomeljska učiteljca Zgur? Čisto za nič je država plačnje. Pri vseh prireditvah, plesih, popivanjih, telovadbah (sokolskih seveda), agitacijah in hujskarijah je ona leto in dan vodnica in divja od hiše do hiše kot furija, samo za šolo je leto in dan bolna in Jugoslavija ji plačuje namestnico, seveda njo pa še tudi zraven! To vse ljudje vidijo in vedo in si svoje mislijo. Taki ljudje imajo pač dovolj vzroka, da kriče od neba: živijo Jugoslavija, ki nas zajedajke zastoni redil! Može, ali nima nobeden korajže, da bi tej ženski pot pokazal k abecedniku? Vi vse to gledate, da vodi kličla občino, mladina pa postaja neuka in sirova, da ima vsaka hribovska vas boljšo. Ali ni sramota govoriti: bolna sem, pa je pri vseh komedijah zraven in še vodnica? Metlo v roko!

LESE.

Tukajšnji občinski odbor je v seji dne 22. avgusta sklenil soglasen protest proti divjaštvu blejskih Sokolov o priliki obiska inozemskih Orlov začetkom avgusta t. l. v tej-le obliki: »Občinski odbor v Lešah soglasno protestira proti divjaštvu blejskih Sokolov o priliki obiska inozemskih Orlov začetkom avgusta t. l., obsoja kar najogorčnejše njih surovo obnašanje ter pristrčno želi, da se taki barbarski nastopi nikdar in nikjer več ne ponavljajo, ker našemu kulturno tako visoko stoječemu slovenskemu narodu jemlje ugled in veljavo pri vseh kulturnih narodih.« — Na sv. Jerneja dan je umrl za grizo Franc Zupan, oče vrlejša šmihelskega kaplana na Korčakem, g. Ignacija Zupana. N. p. v m.!

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kakega odbitka.

Šradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

ŽENSKI VESTNIK.

Naše organizacije.

Danes se vse organizira, to se pravi: združuje v raznih društvih in družbah. Čemu? Ali za zabavo? Tudi! Toda gorje društvu, ki mu je zabava edini namen in smoter. Torej čemu? Glejte, vsak poedinec in vsak stan ima danes velike potrebe, katerim poedini človek nikakor ne more zadostiti. Vzemimo n. pr. delavca, ki bi bil slabo plačan. Kaj si more sam pomagati? Stopi pred gospodarja in zahteva boljše plačo. Gospodar pa mu pravi: če ti ni prav, pa hodi, dobim drugega. Delavec sam ne premore nič. Če pa se vsi delavci združijo v ta namen, da izboljšajo svoje stanje, tedaj jim gospodar ne more več reči — posebno če jih ima celo množico: Ajte, dobimo druge, temveč se more z njimi pomeniti in poravnati. To naredi organizacija. In ravno potom organizacije si je delavec pomagal danes do višine, katero mu kmetijski stan lahko zavida. Organizacija je moč, poedinec ni nič. Ali vzmimo drug zgleđ. S skrbjo gleda veren Slovenec v bodočnost, češ kaj bo z našimi družinami in otroci, če se brezverstvo ugnezdi v javno življenje, v šolo in zakon. Nasprotniki Kristusovi delajo s polno paro da dosežejo ta svoj namen. Kaj storiti? Poedinec, naj bo še tako veren in odločen, ne doseže nič, zlasti ne proti svobodomiselnstvu, ki je surovo, brezobzirno in nasilno, kakor kaže že podivjanost sokolstva. Treba je organizacije. Vsi verni Slovenci se združujejo v eno mogočno stranko — Ljudsko stranko, katere namen ni samo gospodarsko in socialno pomagati slovenskemu ljudstvu, temveč tudi z vso močjo delati na to, da se bodo tudi državne postave snovale v soglasju z božjimi postavami in našimi svetimi pravicami, ki jih imamo kot verniki. Čim močnejša bo stranka, tem več bo dosegla.

Kaj pa me ženske? Ali imamo tudi svoje potrebe, katerim poedinke ne bomo mogle biti kos? O gotovo, pa še zelo veliko. Naj jih omenjam samo par.

Me ženske nimamo političnih pravic. To se pravi: kadar se delajo državne postave n. pr. o verskem oziroma brezverskem pouku naših otrok v šoli, ali kadar se bo v državnem zboru sklepalo o zakonu in razporoki, pri čemer smo ravno ženske najbolj prizadete, ali kadar se pri državnih oblasteh sklepa o gospodinjskem šolstvu itd. itd., takrat nas nihče ne vpraša, temveč poslanci sami po svoje sklepajo, velikokrat brez umevanja naših potreb. Ali je to pravično in modro?

Zato smo me ženske, ki žrtvujemo vse svoje moči družini in se v druge posle ne vtikamo, tako zapuščene. Poglejte šolstvo! Za vsak poklic se zahteva šola, celo črevljarski, kovaški učenci morajo po večini hoditi v obrtne šole, da ne govorim o drugih strokah, katere nič ne veljajo, če nimajo večletne šole za sabo. Kdo pa se za nas ženske briga? Naš glavni poklic v življenju je poleg materinstva (vzgoje) gospo-

dinjstvo. Kako dva važna poklica za srečo in obstoj človeštva. Slabe matere in gospodinje ti v kratkem času razdenejo državo, če bi je najslabši državniki niti v petdesetih letih ne mogli. A kdo se briga za to, da bi se naše mladenke res pravočasno izobrazile v dušni in telesni vzgoji otrok, kdo se meni za gospodinjsko izobrazbo naših deklet? Kar profitira doma od matere, to je vse. Če pa mati sama nič ne zna (in koliko jih je žal danes takih!) ali če mora hči zgodaj od doma za vsakdanjim delom, kje se potem kaj nauči? Omoži se na slepo srečo, vsakomur verjame, ker je nihče ne opozori na dalekosežnost njenega koraka, in ko pride v zakon, ne zna biti ne dobra mati ne gospodinja. Kdo je kriv? Nekoliko morda sama, največ pa današnje razmere, ko za žensko izobrazbo prav nič ni preskrbljenega. Kar pa se skrbi za žensko izobrazbo, je prikrojena popolnoma po moško. Saj ima vendar moški čisto drugačen poklic v življenju kot ženska! Zdaj pa pogledajte naše ljudske šole! Ali v šoli deklice katerikrat kaj slišijo o gospodinjstvu, vrtnarstvu, o snagi, kuhni, o skrbi za zdrave otrok in odraslih itd.? Nič, prav nič, ker se učiteljice same niso nikdar učile, še manj pa učitelji, ki poučujejo deklice. Celotisto bore malo ženskega, kar je bilo na ljudskih šolah, namreč ročna dela, celo tisto so shrčili na najsrajnejšo mero zato, ker se šolskim oblastem, kjer sede seveda samo moški, zdi važneje, če deklica ve, kakšne čeljusti ima saharški lev in kakšne barve je bengalski tiger ter da je indijska kača klopotača zelo nevarna žival. Pa višje dekliške šole: licej in gimnazije? Večinoma vsa dekleta, ki obiskujejo te višje zavode, se pozneje pomože. Toda kaj se zgodi? Mlade gospe znajo med svoje pogovore latinske besede in stavke vpletati, naštet, kdaj in kje so se vršile glavne bitke med Rimljani in Kartažani, znajo več ali manj duhovito razpravljati o angleškem igropiscu Šekspirju, znajo zabavljati nad zabitostjo temnega krščanskega srednjega veka (dasi bi bile srednjeveške gospodinje lahko v mnogočem vzor današnjim gospodaricam), znajo lepo klavir igrati in spretno oči metati ter razne mreže nastavljati (pa ne pajčjih), ne znajo pa otroka v plečnice poviti in ga osnažiti, ne znajo v študiju zakuriti, ne znajo poslom zaukazovati, ne razločujejo peteršilja od drobnjaka (šnitlauch) in beseda majeron jim je znana le kot ime ljubljanskega advokata.

Kaj sklepamo iz tega? Da je neobhodno potrebno, da se za izobrazbo ženstva, kar se tiče njegovega pglavitnega poklica — materinstva (vzgoje) in gospodinjstva — temeljito poskrbi. To skrb bo morala prevzeti končno država. A država se ne bo zgenila, dokler ženske ne bomo soglasno vedno in vedno zahtevale.

Vse to, kar smo dosedaj našeli, pa moremo doseči le v organizaciji. Kadar bodo naše organizacije tako močne, da ne bo mogla država preslišati našega skup-

nega klica po naših pravicah, tedaj šele se bo zganila.

Toda kako naj se organiziram? O tem hočemo razpravljati prihodnjič, ker nam danes zmanjkuje prostora.

Naša prehrana.

Današnji čas zahteva, da tudi naša kmetska gospodinja ve uvaževati pomen hrane za naše telo, posebno zato, da se odpravijo vsakovrstne napake. V splošnem je hrana preenolična, pri sestavi jedilnega listka se malo ali prav nič ne upošteva, da mora biti hrana tako pripravljena 1. da je p o c e n i; zato naj se prej to porabi, kar je doma pridelano, 2. da je okusna, in 3. da je raznolika, redilna in zdrava.

Ali je to mogoče spraviti v sklad? Da! Ena najvažnejših dolžnosti gospodinje je, da poskrbi za svojo družino prehrano, ki ima vse zgoraj našete lastnosti, zakaj v človeškem telesu se vrši neprestano presnavljanje snovi. Organi n. pr. prebavila pretvarjajo pri svojem delovanju mnogo snovi, ki jih porabijo za rast in o h r a n i t e v telesa. Dihala, čreva in telesna koža pa izcejejo in izločajo iz telesa neporabne tvarine.

Vse snovi, ki jih porabi človek med presnavljanjem in jih izloči iz telesa, je treba nadomestiti.

Nadomeščanje se vrši z vdihavanjem čistega zraka in zauživanjem hrane. Človeško telo je sestavljeno iz različnih spojin. Vodik in kisik skupaj tvorita v o d o, ki je glavni del človeškega telesa. Kalcij in magnezija sta glavni sestavini kosti. Železo se nahaja v krvi. Največji del človeškega telesa pa so beljakovine, škrob, sladkor in toščice.

Vse te našete snovi morajo biti v hrani zapopadene. Zato mora biti naša hrana tako raznoliko sestavljena, da dobivamo zmerom sproti dovolj teh potrebnih snovi vase, sicer mora naše telo opešati in opešano telo je veliko bolj sprejemljivo za vsako bolezen.

Beljakovin je dobiti največ v jajcih, mleku in stročju, škrob in sladkor se nahaja v moki, krompirju in v raznih sadovih. Tolščice dobivamo iz rastlinstva kot olje, iz živalstva pa kot maslo in mast. Soli se nahajajo skoraj v vsaki hrani. Kuhinjsko sol primešamo raznim jedem, V o d e pa je v vsaki jedi več ali manj, zauživamo jo tudi kot pijačo.

Te snovi morajo biti v naši hrani v nekem razmerju, ne enega preveč, drugega premalo, sicer bi naše telo ne moglo vzdržati. Samo od enovrstne hrane n. pr. od toščice bi človek ne mogel živeti. Zato najbolj prija organizmu mešana hrana.

Množina hrane, ki jo moremo zauživati, se tudi menjava in se ravna po teži in velikosti telesa, po delu in počitku, zdravju, starosti in letnih časih. Velik in močan človek potrebuje več hrane kakor

majhen in šibek. Med delom se vrši prenavljanje hitreje, to se pravi, hrana se hitreje porablja, zato potrebuje delavec več hrane; ravno tako človek, ki raste, ker porablja svojo hrano ne le za ohranitev, temveč za telesno rast. Pozimi oddaja naše telo veliko toplote, zato jo mora nadomestiti s tem, da zaužije večjo množino jedi.

Hrana pa mora biti tudi primerno pripravljena, da jo človeška prebavila laže prebavijo in izrabijo. Zato mora skrbeti naša gospodinja, da se s kuhanjem iz surovih živil pripravljajo okusna jedila. Kuhanje ali pečenje pa tudi zamori v jedi škodljive zajedalke in bolezenske bakterije, ako se slučajno nahajajo v hrani.

Naravno bi bilo, da bi človek jedel, kadar je lačen. Vendar red zahteva, da uredimo tri glavne južine, zajtrk, kosilo in večerjo. Ako se držimo reda, želodec najbolje prebavlja, ker ima priliko, da se v času od ene do druge južine izprazni in odpočije. Ker pa otroci želodec hitreje prebavlja in ker otroci potrebujejo za rast tudi več hrane, se jim dajejo med večjimi južinami še male. (Dalje.)

Razno.

Ž Seminar za kmetijsko-gospodinjstvo učiteljice se otvoril na kmetijsko-gospodinjstvi Šoli v Marjanišču s prazničnim novega šolskega leta t. j. s 15. oktobrom tega leta. V seminar, ki je enoleten, se sprejmejo ljudskošolske učiteljice, ki so kmetijskih starišev, ki delujejo zunaj na deželi in imajo že večletno prakso. Za vsako v Marjanišču jim bo plačevati za enkrat po 600 kron mesečno. Prošnje za sprejem je vlagati zadnji čas do 10. septembra t. j. s navedbo starosti, stanu starišev, dovršenih Šol in dosedanjega delovanja. Za potrebne šolske dopuste bo v seminar sprejetim učiteljicam prosilo poverjeništvu za kmetijstvo.

Anton Pevc.

Cepljenje prašičev.

(Konec.)

Izmed bakterioličnih serumov se izdeluje n. pr. serum proti svinjski rdečici takole: Dobiti je nasade bacilov iz krvi ali vranice za rdečico poginule svinje. Dobljene bacile vsadimo v mesni juhi in čim so se zelo razmnožile, vbrizgamo juho naravnost v kri konja (ali vola). Vbrizgovanje prične z majhno količino, se ponavlja v presledkih po 14 dni; količina se redno zvišuje, da doseže $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ litra kulture (nasada bacilov v juhi). Konj prenese ta vbrizgovanja navadno brez obolenja. Čez par mesecev vsebuje kri zadostno množino bakterioličinov (protistrupov, ki uničujejo naravnost glivice); vzame se poizkušnja krvi in z vcepitvijo kulture in krvnega seruma na miši se določi moč seruma. Če je slednja primerna, se v presledkih po 8—14 dni spušča konju kri. Kri je takoj defibrinirati s stresanjem, izločene kosmiče fibrina precediti, ostalo krvno tekočino centrifugirati v Alfa-posnemalniku, pri čemer odteka serum skozi krožnik na smetano, krvna telesa

pa prihajajo kot gost močnik skozi krožnik za posneto mleko. Serumu se pridá primerna količina karbola, ki zadostuje za zvišanje trpežnosti seruma, toda ne škoduje še živali, za katero se bo cepivo rabilo. — Na ta način se izdelujejo bakteriolični seruma za vse bolezni, ki jih povzroča gotova, znana in enoinista vrsta glivic. Pri izdelavi seruma proti telečji griži nastopajo težave, ker so zelo različne glivice vzrok te bolezni; skuša se doseči takozvani »polivalentni« serum, čigar učinek pa ostane vendar le omejen na gotov kraj in pasmo živine, z ozirom na razlike ki jih izkazujejo tudi glivice v posameznih krajih.

Glede uporabe serumov je omeniti, da se pri težavnejših in močno razširjenih boleznih poslužujemo istočasno kužnine (strupu, nasada kužnih glivic) in serumov (protistrupov) pri cepljenju. Z vcepitvijo kužnine v zdravo žival, da nastopi neka-ko manjše obolenje, dosežemo, da žival v poznejši dobi za dotično boleznijo več ne oboli. Z istočasnim vbrizganjem seruma preprečimo, da bi kužnina (vbrizgana kultura ali nasad glivic) mogla živali škoditi, vendar dovoljuje glivicam gotovo mejo, do katere se morejo v krvi razviti, preden jih prisotni serum uniči. Tako spajanje kulture (kužnine) s serumom pri cepljenju se uporablja osobito pri prašičji rdečici; po Lorenzu se brizgne na 10 kg žive teže prašiča 1 cm³ seruma in na vsako žival $\frac{1}{2}$ cm³ kulture, ter ostane na ta način prašič varen pred okuženjem za rdečico za čas 5—6 mesecev.

Izdelovanje seruma se je v Nemčiji razvilo tvorniško-trgovsko in se raditega lahko pripeti, da dobiš izdelek brez prave vrednosti. Kakor je iz gornjih izvajanj razvidno, se njih izdelava bistveno razlikuje od izdelave kemičnih izdelkov ali navadnih zdravil; potrebna je dobra izurjenost na polju bakterijologije in stalna zveza z lastniki živali, da si moremo pre-skrbeti vedno nanovo porabnih plemen različnih glivic. V Jugoslaviji imamo serološki zavod za enkrat v Zagrebu, ki pa še ne izdeluje vseh preparatov in kar jih izdeluje, so grozovito dragi — odtod visoki stroški, ki jih sedaj živinozdravniki zaračunavajo pri cepljenju prašičev za rdečico. V Sloveniji se je tudi že razpravljalo o ustanovitvi lastnega serološkega zavoda, ne da bi prišlo do končnega sklepa.

Upamo, da so te črtice dobrodošle marsikateremu radovednežu. Zaupanje se ima do stvari, katero se pozna, zato bodo tudi naši živinorejci imeli več zaupanja do cepljenja, čim poznajo vsaj bistvo cepiva.

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaja ***

(Dalje.)

Stotnik je ves odrevenel od strahu, ko je prebral strašno očetovo pismo, in je bil podoben človeku, ki je segel po zlatem jabolku,

ki se pred njegovimi očmi na mah izpremenil v smrdljivo blato.

Toda njegova nedolžnost se je v divjem srdu vzpenjala proti sramoti; z bledimi, tresočimi se ustnami je zakričal:

»Sramota! Kaj takega piše moj oče! Še nikdar ni bila uboga nedolžnost sramotnejše obrekovana in teptana z nogami! — Pismo je zletelo na tla iz Henrikove roke, ki se je vsa tresla od srda, toda gorje, strupena pišca je tičala sredi njegovega nedolžnega, zvestega mladeniškega srca. Na Dunaju je bežal proč in ni hotel ničesar slišati, sedaj pa mora znova zvediti Štefana — in Albert. — Nikdar — nikdar! Crozni oče, mi! hočeš zadati smrt s svojim lažnim trupom, zakaj ne najameš morilca zame?

Madlzeder je, kakor bi se ne bilo nič zgodilo, pobral pismo s tal in mu ga je zopet podal, toda Henrik je s plosko roko udaril po listu in je sopihajoč in z nozdrvmi puhaajoč vzkliknil:

»Vrzi ga v ogenj in pojdi k vragu! Čuj me, ti in vsi, ki s teboj vred brezbožno lažejo, naj čujejo: Danes sem bil pri svoji ljubi Štefani in sem jo poprosil za roko, ker jo ljubim! Kdor zasramuje njo, zasramuje moje izbrano nevesto in kraljico! Mojega očeta naj sodi Bog, toda za vas vse, ki osramotite moje Štefano imam tukaj meč!« Izdril je meč iz nožnice.

Madlzeder se je še bolj umaknil nazaj. Vidno iznenaden je z zvinitimi očmi debelo gledal Henrika... Izbrana nevesta! No, kaj takega mu niti na misel ni prišlo! Je-li to mogoče? Sedaj mu je jasno, zakaj je pisal sodnik Hendel to strašno pismo. Štefana da bi stopila v Hendelovo hišo! Takega ponižanja Hendelova hiša ne more prenesti.

»Gospod stotnik«, je rekel Madlzeder, »mene je kar groza, to je prava nesreča, tako hrabri mož pa ta — ženska? No, sicer je pa vedno ista pesem! Ubogega Samsona je tudi omrežila ženska!«

Tedaj e stotnik, v obraz bled kakor kre- da in s plamtečimi očmi stopil tik pred njega in se je zadril:

»Rekel sem, spravite se proč! Nočem več videti niti vas niti tega nesramnega pisma, spravite se, proč, proč! Tukaj sem jaz go-spod!«

»Oprostite, vseeno ostanem tu. Vaš oče mi je naročil, naj skrbim za čast mesta Štajer in sedaj vidim, da je v nevarnosti tudi vaša moška čast. Kar ste brali, ni laž. Lahko vam doprinesem vse dokaze slabega Štefaninega obnašanja, moram vam jih dopriesti, vaš oče tako hoče. Ona ni prva binavka in svetohlika, ni prva vlačuga, in on ni prvi menih, ki je zavržen človek.«

Henrik e sopihal: »Lažnivi dokazil! Sram vsi bodi vse skupaj! Ker jo ljubim jaz, jo svražite vi! Vedite, pustim se zanjo raztrgati na drobne kosce! Menih, veste li, kaj ji je? Izpovednik in nič drugega! Veste li, kaj počne? Natvezuje ji, da je zakon greh... Beseda mu zastaja, čuti, da je smešno tako dokazovanje. V hipu se jamejo oglašati satanski glasovi, grozne podobe mu vstajajo in rojijo po možganih... Spomnil se je, kako nežno je Štefana prosila za Alberta tam na vrtu, kako je javno na cesti pokleknila pred Albertom, kako se je takrat na božji poti z glasnim krikom vrgla vmes in je branila Alberta, ki mu je žugal njegov meč... oni meč, ki ga je zlomila. V strašnih mukah je vzkliknil: »Kaj sem vam storil hudega, da z vso silo hočete oskruniti to, kar mi je najljubše na svetu, tega ne trpim; zažgite ogenj, skočim zanjo vanj v voščeni srnjci.«

Madlzeder je rekel: »Gospod Henrik, dober, pošten mladenič ste in nedolžnega srca, ne poznate zvijač ženskih zapeljivk, zato nečete verjeti. In vendar je tako. Gospod, poklecaj bom pričel, o katerih govori to pismo — niste ga prebrali do konca — dve priči bosta vse to potrdili. Resnica jasno kakor sonce leži na dlani. In povelje vašega očeta je desetkrat pravično. Gospod, čujte, kaj še piše vaš oče. Morate.«

Madlzeder je bral v pismu: »Ako se bo stotnik vrnil preden dospe to pismo, dajte mu ga brati. Povejte, kdaj in kje so jo videli na krivih potih (v noči na velikonočni ponedeljek) —.

Z drgetajočo roko je segel Henrik po pismu in ga je iztrgal Madlzederju iz rok. Z izbuljenimi očmi je srepo zrl v pismo in je bral tri besede: Albert — stolp — velikonočni ponedeljek. — In padle so mu luske z oči, kakor prvema človeku v raju. Strupena pljuča mu je trgala srce.

»Gospod Henrik,« je začel Madlzeder, »eden od teh, ki so jo videli ono noč, je neki kmet iz Piraha, poklical ga bom.«

Henrik se je zdel, da nič ne sliši. S široko odprtimi očmi, s pismom v roki, je nepremično stal, kakor bi videl prihajati strašilo. Eden da jo je videl prihajati iz stolpa. Le eden? Zakaj je luna ono noč tako čudno predla svojo luč okoli stolpa, kaj se je prilazilo čez travnik, s svetilko v roki, kaj je prihajalo kakor prikazen s tako malimi koraki... to ni bil možki... in kako je dvigalo roko... to ni bila možka roka... prikazen je bila podobna — Štefani.

»O Bog, moj Bog!« je vzkliknil besneč od groznega dvoma, ki mu je kakor strup divjal po žilah, da mu je zastajala kri. »Saj ni res! Ne more biti res! Pri tvojem najsvetejšem trpljenju, ti veš, da ni res, Gospod Jezus! Kje si, ostani pri meni in mi stoj na strani!«

Opotekaje se je šel k steni, iskajoč Kristusove podobe; tam na steni visi star meč, v katerega pločo je vrezan križ. Z obema rokama objame pločo in dvorano je glasno pretresala njegova molitev:

»Gospod Jezus, stoj mi na strani! Ne verjamem, prisegam pri Tvojem križu, na katerem si umrl... Kdo more reči, ta in ta je bila, če je bila tema? Štefana, moja Štefana, in če mi moje oči povedo drugače, izkopal si jih bom s svojimi nohti! Jezus, če moreš govoriti, govori in povej, da je nedolžna.«

Toda minuli so dnevi čudežev, ko je Jezus še govoril s križa. Nem ostane križ na meču, noben čudež se ne zgodi.

Henrikove roke se povesijo od meča s križem, pokrli si je obraz, da bi ne videl prikazni... da bi ne videl menih, ki je z dekljkami koraki hitel čez travnik.

Tiho je stopil Madlzeder k n'emu: »Gospod Henrik, Bog naj vas tolaži v vaši žalosti. Toda ne morem drugega reči, da je žal res tako, njena sramotna dejanja so potrjena po pričah. In gospod, tu stoji povelje vašega očeta.«

Henrik je odmaknil roke z obraza, s srepim ugaslim pogledom se je ozrl na Madlzederja in je vprašal: »Katero povelje?«

Madlzeder je rekel: »Tu stoji v pismu: deklet, ki je nočem več imenovati z imenom, je z oboroženo silo med ropotanjem bobna in izklčevanjem njene pregrehe izgnati iz mesta. Prosim, gospod stotnik, da mi ne nasprotujete. — V imenu vašega očeta in vaše pokojne matere ter vsega mesta Štajer, Zakaj, piše vaš oče, take brezčastne ženske so sramota za vaše rojstno mesto.«

»Brezčastne — je hropel Henrik. Njegova Štefka, njegova mala Štefka, ki jo je komaj pred eno uro videl doma sedeti in dremati s posodo leče v naročju.«

»Ne,« je sopihal, poln onemoglega srda in holi, »to ni Štefana. Kar pravite, se ne bo nikdar zgodilo. Vzravnal se je in raste pred očmi lažnivega očetovega hlapca; tresoč se od bolečine je z mokrimi očmi zavpil z glasom, kakor bi na zaklenjena nebeska vrata kral po božjem pričevanju:«

»Ona ni to, kar pravite, tu stoji tisti, ki vam bo to dokazal, kakor gotovo stojim tu.« Madlzeder je zamajal z ramami in je molčal.

Henrik si je krepko opasal meč, dejal si je na glavo perjasti klobuk in je vprašal: »Kako se piše oni kmet v Pirahu?«

»Fuksgruber. Ime stoji v pismu. Takoj bom poslal ponj in še po neko drugo pričjo.«

»Ne, ne pjošljite po nobenega,« je zarezal Henrik. »Sam pojdem k Fuksgruberju in bom z njim govoril. In ako bom potem razbremenil Štefano, in to bom — zopet so mu temni zmešani pogledi spolavali h križu: pomagaj mi, Odrešenik, pomagaj — »ne bo potem zapel noben boben in niti en mož ne bo nastopil z orožjem,« zmečkal je pismo v svoj pesti in ga je zopet vržel proč, »da bi izpolnil to po-

velje, kakor gotovo je Bog v Devici postal človek, tako gotovo bom varoval ubogo deklico.«

Zopet je Madlzeder zamajal z ramami, zopet je pobral pismo in je rekel: »Upam, da se vam bo posrečilo, razbremeniti jo.«

Ako pa je ne boste mogli razbremeniti, se zanesem na vašo viteško in možko čast, da potem tudi priznate to, čakal bom tu v hiši, dokler se ne vrnete iz Piraha. Potem se bo zgodilo, kar je prav.«

»Nekdo je rekel, da solnce mi nebeski ogenj, ampak kroti. In če mi sto norcev pove isto, ne bom verjel,« je vzkliknil Henrik in je ponosno stopal skozi dvorano. »Le počakajte. Prišel bom in bom rekel: Solnce je solnce, ne pa kroti.«

Moško je stopal po stonnicah dol, kakor da si je svest svoje zmage, toda znotraj je bil strt in zlomljen, kakor človek, ki mu je tenko jeklo prebodlo srce, in ki sedaj počasi krvavi na skriti rani, dokler ne izkrvavi.

Rdeči satan mu zarezgeta nasproti, toda ne zajaše ga, marveč gre peš po oddaljenih stranskih potih, venomer mu posmehujejo plava pred očmi v Štefanini postavi in s Štefaninimi potezami menih, ki se je priplazil iz Albertovega stolpa. Bori se zopet to slepilo, pravi si, da je bila to mrzlična prikazen, da je bil nesrečen... toda ne, vedno jasneje mu govori razum, tako je bilo in nič drugače, videl si jo ponoči priti od njega, zastoj se brani in zapiraš, tvoj oče bo imel prav.

Nato je zopet videl Štefanin blede, sladki otroški obraz od danes zjutraj ter njeno čudovito postavo, po kateri je nesrečnež še vedno kakor brez uma hrepnel, in zopet si je prisegal, da so ga varale oči: kar sliši uro biti in spomni se na 12 ur, o katerih govori povelje... Ve, da gre za njeno ubogo telo in njeno čast pred vsem svetom, in hitreje je začel korakati proti Pirahu... nikdar, nikdar, nikdar ne bo trpel, da med ropotanjem bobna ženejo Štefko, njegovo Štefko iz mesta, preje mu morajo živo srce iztrgati iz telesa, saj je že tako ranjeno do smrti.

Ko je stopil v Fuksgruberjevo hišo, jo je našel prazno, samo muhe so šumele okoli, pri peči je spala starka in poleg nje je predla mačka. Nato je vstopil v hišo velik, siv mož in je nekoliko v zadregi visokoraslega vojaka vprašal, kaj da želi, gospod da je gotovo štajerski strelec. Henrik je vprašal:

»Ste li vi Fuksgruber?«

Mož je prikimal. Henrik vprašuje nadalje: »Kakšno prikazen ste videli v noči na velikonočni ponedeljek, pripovedovali ste o njej Madlzederju? Varujte se, ljudem natvezati medvede!«

Kmet je debelo gledal in rekel: »Nobenega medveda nisem natvezel Madlzederju.«

Stotnik je vprašal: »Torej ste res videli menih?«

Fuksgruber odgovori: »Ne, gospod, ni bil menih, bilo je neko deklet iz Štajerdorfa.«

Henriku je zastajala kri, s podvojenimi udarci mu je tolklo srce. Vrgel se je na klop. Mož je videti odkrit in pošten, zdi se, da ni v njem niti sence lažnivosti.

Henrik je nadaljeval z votlim glasom. »Varujte se lagati! Tudi jaz poznain Štefano, pridno deklet je in ne hodi ponoči po vaseh okoli.«

Kmet je govoril dalje in njegov glas »veni kakor trobenta groba na uho možu, ki išče dokaza za Štefanino nedolžnost:«

»Seveda, gospod, pravijo, da je pridna. Bila je pridna, že vem, saj sem jo poznal na videz, ko je hodila v cerkev. Veliki teden se je nekaj zgodilo, to ve Bog in pater Ertelij, ki je imel ključ od stolpa, zato je tako težko umrl. Tiste noči je bila luč v stolpu, kjer je bil Albert ujet, vso noč, sicer je bila vedno tema v stolpu. Tiste dni se je čulo govorjenje v stolpu in trikrat sem videl tiste dni, enkrat pa tudi moj sin, Štefano hiteti v stolp. V noči na velikonočni ponedeljek sem šel v Pirah... in sem jo videl deset korakov proč od sebe, s svetilko se je priplazila iz stolpa, bila je preoblečena v menih, toda dobro sem jo poznal. Luna je svetila jasno kakor dan.«

Tiho je bilo v sobi, muhe so šumele. iz

daljave so šepetala drevesa.

Henrik je vstal: »Til« je globoko rekel in strašno pogledal moža, »kar si govoril, je grozna sumnja na ubogo dete, ki ni nikdar storilo kaj hudega, moreš li prisesti, da je bila ona?«

Kmet je dvignil žuljavo roko: »Pri Bogu in pri mojem izveličanju, gospod, in pri Gospodu, ki —«

Tedaj je iztegnil Henrik roko v zlati rokavici, ki je nekoč nesla Štefano s sramotnega odra, in je z zlomljenim glasom vzkliknil: »Nel Tudi tako verjamem — — —«

Opotekajoč se je odšel iz sobe.

Zahvala.

O priliki mojega odhoda iz Ljubljane, ki jo moram zapustiti, ker mi je stanovanjski urad odvzel stanovanje mojega zobnega ateljeja na Cankarjevem nabrežju št. 1, se najiskrenejše zahvaljujem zaupanju vseh mojih pacientov, ki so mi ga tako množtevno izkazovali ves čas mojega bivanja v Ljubljani.

Dr. Bretlov naslednik

Dr. Zvonko Janežič

sedaj: Bled, via Riklt

Kuharico starejšo, izvežbano sprejme »Vnovčevalca« za živino in mast v Ljubljani za svojo pristavo Zelen hrib. Kuhati je za povprečno 40 oseb na dan. Hrana in stanovanje ter plača po dogovoru. Zglasiti se je pri ravnateljstvu na Krekovem trgu št. 10

Krava lepa velika (volovska) barva rudečkasta 7 mesecev breja s petim teletom se radi pomanjkanja prostora proda. Pristav hotela »Slon« Cesta Mostar Log št. 51 Ljubljana,

Dekle zdava in močna, pridna in naobražena iz poštene družine, katera ima veselje za sobarico (kot začutnica), se sprejme takoj. Predstaviti se je v hotelu »Slon« Pogoj po dogovoru. Istotam se sprejme pomilvalka za v privatno kuhinjo.

Vabilo na

redni občni zbor

Živnorojske zadruge v Velikih Laščah registrirane zadruge z omejeno zavezo

ki se bo vršil

9. septembra 1920 ob 13. uri v dvorani Zadržnega doma v Velikih Laščah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva
2. Odobritev računskega zaključka za 1919
3. Molitev načelstva in nadzorstva
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

- Kdor potrebuje -

železo, različno orodje in okovje, cement, traverze, pločevine in sploh železino, naj se obrne na zaupno tvrdko

Zalta & žilič

trgovina na drobno in čebelo

v Ljubljani, Gosposvelska cesta 10 (Mar. Ter. c.)

Prihodnji teden izide naša

Družinska pratika

Dobivala se bo povsod! Preprodajalci popusti

Primešaj krmi Mastin!

V smislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.596, ki mi ga je mestni magistrat ljubljanski izporočil dne 28. julija 1899., št. 25.255, smejo dietetično sredstvo **Mastin**, redilni prašek za prašiče in za vsako živino, lekarnarji, trgovci, drogisti in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900, mag. opr. št. 28.561. Ako Mastina v lekarnah in trgovinah ne dobite, ga naročite po pošti. — 5 zavojev Mastina stane K 30-50 in se jih pošlje poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje (naftol-mazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni in izpuščaje; pri živini uniči garje. Lonček tega mazila velja po pošti K 1250.

Lekarnar Trnkoci v Ljubljani
(Slovenija) zraven rotovža.

Leneno seme, suhe gobe in vse druge deželne pridejke kupuje vedno po najvišji ceni Franc Pogrečnik v Ljubljani, Dunajska cesta št. 33. 3463

Sivalni stroji dospeli

predvojno blago za obrtno in rodbinsko rabo. Istotam se dobi vse posamezne dele, igle, olje, potrebščine za živile, čevljarje in krojače

Josip Petelinc, Ljubljana
Sv. Petra nasip 7.

Svilena in zimnata mlinska sita

(pajti) vseh vrst se dobe v trgovini A Čadež, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35, nasproti „Stare Tišlerjeve gostilne“

najstarejša hranilnica na Slovenskem.

Kranjska hranilnica

v Ljubljani — ustanovljena 1. 1920

obrestuje hranilne vloge s

3%.

Kranjska hranilnica je pupilarno varen zavod in jo nadzoruje deželna vlada.

Za plačila zavodu se dajo na razpolago poštne položnice.

Čisti dohodek Kranjske hranilnice je — no glede na to, kar se odkazuje rezervnim zakladom — po pravih določih v pospeševanje občekoristnih naprav in podjetij na Kranjskem. — Skupna svota doslej v te svrhe odmenjenih zneskov znaša K 8.761.115-37.

Miši - podgane stenic - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja te moja najboljše preizkušni in splošno hvaljena sredstva kot proti poljskim mišim 10 K, za podgane in miši 10 K, za ščurke 10 K, posebne močne vrste 20 K, posebno močna tinktura za stenic 10 K, uničevalec moljev 10 K, prašek proti mršesom 6 in 12 K, mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K, mazilo za uši pri živini 6 in 10 K, prašek za uši v obleki in perilu 6 in 10 K, nktura proti mršesu na sadju in na zelenjavi (unič. rastl.) 10 K, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 10 K.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

LJUDSKA POSOJILNICA

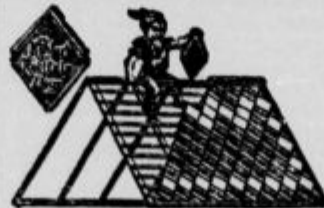
v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste
se dobi pri tvrdki

Ivan Jelačin, Ljubljana
Emonska cesta 2. 4792

Agitirajte

za

„Domoľuba“

Sivalne stroje - Platt in Puch - koleša

plašče in cevi priporoča 3228

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ul. 7.

Išče se starejša, dobra, vestna družinska kuharica z dobrimi večletnimi spričevaji, katera zna tudi molsti, za graščino na Gorenjskem. Plača po dogovoru. Naslov pove upravitelstvo tega lista pod št. 3340.

Kupujem vedno in v vsaki množini po najvišjih cenah:

Brinjevo olje, suhe gobe, ližol

in druge deželne pridejke. Nudim najnižje:

Kavo, olje, riž, sveče, moko, vžigalice, pravo slivovko, rum

ter razno drugo blago.

M. RANT, Kranj.

ERJAVEC & TURK

trgovina z železnino

pri „ZLATI LOPATI“ preje
Hammerschmidt (Mühleisen)

Ljubljana, Valvazorjev trg št. 7,
— nasproti Križanske cerkve. —

Blode (krlje)

deske, trame, kostanjev les, gozdove in oglje iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba IMPEX v Ljubljani, Krekov trg 10.

Pekovskega vajenca z vso oskrbo sprejema tako: France Dolinar, pek, mojster, Ljubljana, Pred škofijo.

M. U. Dr. Fran Virant

špecialist za kožne in spolne bolezni, ordinira zopet redno od pol 2—3 pop. Ljubljana, Miklošičeva cesta 18 II. (na oglu Soane ulice).

Največje škode in nadloge

se obvarujete

ako uničite nemudoma

miši (navadne in polske)
podgane z „Poginom“ škatiļa po K 6-
stenic z „Rapidom“ stekl. „ „ 10-
ščurke z „Morinom“ škatiļa „ „ 6-

Vsa sredstva so neštetokrat preizkušena ter izborne in hitro učinkujejo.

Trgovci popusti

Po povzetju razpošilja:

L. C. KOTAR, drogerija, Ljubljana,
Wolfova ul. 3.